

11. Odpoveď ministra životného prostredia Slovenskej republiky P. Žigu na interpeláciu poslanca Národnej rady Slovenskej republiky M. Hubu podanú 23. mája 2014 vo veci Rámцovej smernice EÚ o vode a ochrany vôd v SR

MINISTER
ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA SLOVENSKEJ REPUBLIKY
PETER ŽIGA

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 25-06-2014		
Číslo spisu: PREDS-605/2014		
Listy: 1/-	Prílohy: 1/9	
RZ	ZH	LU

Bratislava, **23.** jún 2014
číslo: 6135/2014-min

Vážený pán poslanec,
v prílohe Vám zasielam odpoveď na Vašu interpeláciu týkajúcu sa ochrany vôd , ktorú
mi pod číslom PREDS-531/2014 postúpil predseda Národnej rady Slovenskej republiky.

S úctou

Vážený pán
Mikuláš Huba
poslanec
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

Na vedomie:
Vážený pán
Pavol Paška
predseda
Národná rada Slovenskej republiky
Bratislava

V súvislosti s Vašou interpeláciou, s ktorou ste sa na mňa obrátili Vás chcem ubezpečiť, že Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky svojimi krokmi napĺňa požiadavky rámcovej smernice o vode vo vzťahu k ochrane vôd, ako aj celého životného prostredia, pri zohľadňovaní technických, ekonomických a sociálnych možností, ktorými Slovenská republika disponuje.

Čo sa týka transpozície článku 4.7 rámcovej smernice o vode považujem za dôležité zdôrazniť, že tento článok je prebratý do národnej legislatívy vo všeobecne záväznom právnom predpise vo Výnose MPŽPRR SR č. 2/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o vymedzení správneho územia povodia, environmentálnych cieľoch, ekonomickej analýze a o vodnom plánovaní (Oznámenie č. 396/2010 Z. z.). Uvedený spôsob prebratia bol oznámený aj Európskej komisii, ktorá k tomu nevzniesla výhrady. Napriek tomu, že prebratie uvedenej časti smernice bolo uskutočnené, z dôvodu aplikačnej praxe je navrhnuté zapracovanie článku 4.7 rámcovej smernice o vode do návrhu novely vodného zákona. Táto skutočnosť naznačuje, že uvedené ustanovenie smernice je súčasťou platnej legislatívy a nie je v rozpore s rámcovou smernicou o vode.

O záujme a snahe Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky zabezpečovať zvýšenú ochranu vôd a napĺňať environmentálne ciele svedčí aj úprava ustanovení v návrhu novely vodného zákona, ktorý je tohto času predložený na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky.

SEKRETARIÁT PREDSEDU NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 25-05-2014		
Číslo spisu: PRER-605/2014		
Listy: 11-	Prílohy: 2/9	
RZ	ZH	LU

SEKRETARIÁT PREDSEDNÍHO NÁRODNEJ RADY SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Dátum zaevidovania: 25-06-2014		
Číslo spisu: 78528-605/2014		
Listy: 1/-	Prílohy 2/9	
RZ	ZH	LU

Príloha k listu č. 6135/2014 min

Odpoveď na otázku č. 1

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 364/2004 Z. z. o vodách a o zmene zákona Slovenskej národnej rady č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov (vodný zákon) v znení neskorších predpisov bol dňa 4. júna 2014 schválený vládou Slovenskej republiky a tohto času je predložený na rokovanie Národnej rady Slovenskej republiky SR.

Odpoveď na otázku č. 2

Článok 4.7 rámcovej smernice o vode je prebratý do národnej legislatívy vo všeobecne záväznom právnom predpise vo Výnose MPŽPRR SR č. 2/2010, ktorým sa ustanovujú podrobnosti o vymedzení správneho územia povodia, environmentálnych cieľoch, ekonomickej analýze a o vodnom plánovaní (Oznámenie č. 396/2010 Z. z.). Uvedený spôsob prebratia bol oznámený aj Európskej komisii, ktorá k tomu nevzniesla výhrady. Napriek tomu, že prebratie uvedenej časti smernice bolo uskutočnené, z dôvodu aplikačnej praxe je navrhnuté zapracovanie článku 4.7 rámcovej smernice o vode do návrhu novely vodného zákona. Táto skutočnosť naznačuje, že uvedené ustanovenie smernice je súčasťou platnej legislatívy a nie je v rozpore s rámcovou smernicou o vode.

Odpoveď na otázku č. 3

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, ako oprávnený orgán pre vodohospodársky manažment povodí, v súlade s §13 vodného zákona (ktorým je prebratý článok 14 rámcovej smernice o vode) zverejnilo na svojom webovom sídle Návrh vecného a časového harmonogramu pre 2. cyklus prípravy plánov manažmentu povodí, vrátane komunikačného plánu, v lehote šiestich mesiacov od 22. 12. 2012 do 22. 06. 2013 na účely predloženia písomných pripomienok a konzultácií verejnosti, užívateľom vôd, samosprávnym krajom, obciam a dotknutým orgánom štátnej vodnej správy. Všetky relevantné pripomienky boli zapracované.

Ďalej Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, ako oprávnený orgán pre vodohospodársky manažment povodí, v súlade s § 13 vodného zákona (ktorým je prebratý

článok 14 rámcovej smernice o vode) zverejňuje Predbežný prehľad významných vodohospodárskych problémov Správneho územia povodia Dunaja pre plánovacie obdobie 2015 – 2021 a Predbežný prehľad významných vodohospodárskych problémov Správneho územia povodia Visly pre plánovacie obdobie 2015 – 2021 v lehote šiestich mesiacov od 22. 12. 2013 do 22. 06. 2014 na účely predloženia písomných pripomienok a konzultácií verejnosti, užívateľom vôd, samosprávnym krajom, obciam a dotknutým orgánom štátnej správy na svojom webovom sídle.

Rovnako bude zverejnený návrh plánov manažmentu čiastkových povodí na dobu 6 mesiacov od 22. 12. 2014 do 22. 06. 2015 a súčasne bude prebiehať posudzovanie dokumentov v procese SEA.

Odpoveď na otázku č. 4

V etape prípravy 2. cyklu plánov manažmentu povodí (2012-2015) sa bude komunikácia s verejnosťou realizovať formou konzultácií, ktoré budú prebiehať v súlade s § 13 ods. 4 vodného zákona podľa návrhu vecného a časového harmonogramu, ako aj v rámci seminárov, konferencií a osobných stretnutí s dotknutými subjektmi organizovaných v priebehu vypracovávania a schvaľovania plánov manažmentu povodí.

Odpoveď na otázku č. 5

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky, ako oprávnený orgán pre vodohospodársky manažment povodí zabezpečuje účasť verejnosti tak, ako požaduje rámcová smernica o vode. Všetky relevantné dokumenty sú zverejňované a konzultácie prebiehajú postupne so zainteresovanými subjektmi, najmä so zástupcami poľnohospodárskeho a priemyselného sektoru a ochrany prírody v záujme optimálneho návrhu opatrení, ktoré sa budú následne konzultovať so zainteresovanou verejnosťou.

Odpoveď na otázku č. 6

Aktualizácia hodnotenia stavu vôd pre druhý cyklus plánov manažmentu povodí je v súčasnosti v štádiu finalizácie - vykonáva sa verifikácia a validácia hodnotenia stavu vôd. Ide o podkladové dokumenty pre spracovanie druhého cyklu plánov manažmentu povodí,

ktoré budú verejnosti k dispozícii v rámci sprístupnenia plánov manažmentu povodí na pripomienkovanie verejnosti (22. decembra 2014) v súlade s rámcovou smernicou o vode.

Odpoveď na otázku č. 7

Vodný plán Slovenska a jeho program opatrení bol vypracovaný v súlade s ustanoveniami vodného zákona, rámcovej smernice o vodách a usmerneniami Európskej komisie v rámci pracovných skupín pre implementáciu Rámcovej smernice o vode.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky zabezpečilo a zabezpečuje implementáciu rámcovej smernice o vode legislatívnymi postupmi – zapracovanie príslušných ustanovení EU do národnej legislatívy, ďalej zabezpečením finančných prostriedkov na realizáciu opatrení z verejných prostriedkov, zabezpečovaním pravidelných školení orgánov štátnej správy, ďalej poskytovaní informácií prostredníctvom seminárov, workshopov a konferencií zameraných na problematiku oblasti vôd a v to v súčinnosti so všetkými dotknutými rezortmi.

Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky svojimi krokmi sleduje ochranu životného prostredia, pričom zohľadňuje i ekonomické i technické možnosti, ktorými Slovenská republika disponuje a uvedené je plne zapracované vo Vodnom pláne Slovenska a programe opatrení.

Odpoveď na otázku č. 8

Vláda SR sa zaviazala Európskej únii, že vyvinie maximálne úsilie pri zvyšovaní podielu obnoviteľných zdrojov energie (OZE) na výrobe a spotrebe elektriny.

Uznesením č. 732/2008 vláda SR schválila Stratégiu energetickej bezpečnosti SR a ministrom životného prostredia uložila vypracovať návrh koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu (HEP) vodných tokov SR.

Stratégia energetickej bezpečnosti SR vytýčila cieľ - zvýšiť podiel výroby elektrickej energie využitím hydroenergetického potenciálu vodných tokov tak, aby boli naplnené záväzky SR voči EÚ, a to zabezpečiť výrobu elektrickej energie prostredníctvom MVE na úrovni 450 GWh/rok do roku 2015 z pôvodných 250 GWh/rok v roku 2005, resp. 350 GWh/rok v roku 2010.

Vláda SR uznesením č. 178/2011 z marca 2011 Návrh koncepcie využitia hydroenergetického potenciálu vodných tokov SR do roku 2030 schválila ako rámcový otvorený dokument na usmernenie procesov prípravy, realizácie, posudzovania a povoľovania výstavby vodných stavieb s energetickým využitím, s výkonom do 10 MW (MVE).

Týmto uznesením vláda SR uložila ministrom životného prostredia v bode B. 3. „schválenú koncepciu aktualizovať v rámci prác na aktualizácii Plánu manažmentu povodí a Vodného plánu Slovenska do 22. decembra 2015“.

Na základe tohto uznesenia MŽP SR začalo s prípravnými prácami na tejto aktualizácii, ktorá bude súčasťou Vodného plánu Slovenska (v rámci 2. plánovacieho cyklu).

Aktualizované plány manažmentu povodí, resp. Vodný plán Slovenska, a aj aktualizovaná koncepcia využitia HEP vodných tokov SR do roku 2030 budú posudzované ako strategické dokumenty z hľadiska vplyvov na životné prostredie podľa zákona č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie, t. j. v procese SEA vrátane zohľadnenia požiadaviek RSV.

Odpoveď na otázku č. 9

V prvom rade si treba objasniť účel vodných nádrží. Výstavba vodných nádrží sprevádza ľudstvo už od staroveku, pretože sú prakticky jedinou možnosťou na zabezpečenie trvalo udržateľného hospodárenia s vodou, čo znamená jej akumuláciu a následne distribúciu podľa potrieb v čase a priestore. Žiaľ, od staroveku až dodnes nik neprišiel na lepšiu možnosť zabezpečiť dostatok vody jej zadržaním v časoch prebytku a účelným hospodárením v obdobiach sucha.

O význame dostatku vody pre spoločnosť snáď netreba diskutovať. Nesporné je, že požiadavky spoločnosti na vodu rástli a budú rásť v závislosti od úrovne jej rozvoja. Rast požiadaviek na vodu nesúvisí len s potrebami poľnohospodárstva, energetiky alebo priemyslu, ako sa to mnohokrát zjednodušene uvádza, ale tiež s požiadavkami na životné prostredie a s podporou zdravého rozvoja ekosystémov. Kritickými obdobiami sú obdobia sucha a práve v týchto obdobiach je potrebné mať dostatočné zásoby disponibilnej vody spolu s možnosťami jej dopravy do oblastí, kde je jej aktuálny nedostatok. Potrebné zásoby využiteľnej vody možno vytvárať jedine vo vodných nádržiach.

V Šiestej národnej správe Slovenskej republiky o zmene klímy podľa Rámcového dohovoru Organizácie Spojených národov o zmene klímy a Kjótskeho protokolu

(Bratislava 2013, str. 101 – 103) je za obdobie rokov 1931 – 2010 preukázaný klesajúci trend priemerných ročných prietokov vo väčšine povodí na Slovensku, pričom relatívne nízky pokles je iba na vodných tokoch severozápadného Slovenska (napr. Kysuca, Orava a Belá). Porovnanie trendov výdatnosti prameňov a zdrojov podzemnej vody počas referenčného obdobia od roku 1980 ukazuje, že na väčšine územia Slovenska (viac ako 65 % plochy) poklesla ich výdatnosť v rozsahu od -5 % do -15 % a v niektorých lokalitách až o -20 %. Pri porovnaní zásob podzemnej vody na nížinách Slovenska v období 1981 – 2009 s obdobím 1951 – 1980 vykazuje negatívnu zmenu, pričom pokles zásob sa pohybuje medzi 50 tis. až 200 tis. m³ vody na kilometer štvorcový. Ešte výraznejší pokles zásob podzemnej vody od 200 tis. do 350 tis. m³ na kilometer štvorcový je v oblasti stredného Záhoria, v regiónoch dolného Považia a takmer v celom južnom páse pozdĺž štátnej hranice s Maďarskom.

Zo scenárov zmeny klímy aplikovaných na územie Slovenska vyplýva, že možno očakávať:

1. zvýšenie odtoku v chladnej časti roka a pokles zimných zrážok, ktoré bývajú prirodzene akumulované v snehu;
2. zvýšenie potenciálnej evapotranspirácie a skutočnej evapotranspirácie v priebehu teplej časti roka, pokiaľ však bude dostatok vody na evapotranspiráciu;
3. zníženie vlhkosti pôdy a zmenšenie podpovrchového odtoku počas teplej časti roka;
4. zvýšenie povrchového odtoku v teplej časti roka spôsobené zrážkovými epizódami;
5. nárast počtu povodní, najmä prívalových povodní a zväčšenie ich veľkosti;
6. zväčšenie a rozšírenie sucha;
7. zníženie využiteľných vodných zdrojov.

Predpokladané zmeny klímy budú mať vplyv na zmenu vodnej bilancie v jednotlivých povodiach. Zvýšenie teploty vzduchu a malé zmeny priemerných ročných úhrnov zrážok spôsobia prerozdelenie odtoku vody v priebehu roka, nárast odtoku v zime a zníženie v lete. Najmä v severných horských oblastiach možno v zimných mesiacoch predpokladať zvýšenie odtoku a opačnú tendenciu na jar, pričom sa letné mesiace budú vyznačovať postupným pomalým poklesom. Jeseň by mala byť prechodným obdobím od letného poklesu k zimnému zvýšeniu odtoku. Je potrebné vziať do úvahy, že zvýšenie odtoku spôsobia jarné povodne spôsobované súčasným topením snehu a kvapalnými zrážkami a letné obdobie sucha môže byť prerušené zrážkovými epizódami.

Adaptáciu Slovenska na zmenu klímy možno rozdeliť na dve časti. Na jednej strane je nevyhnutné pripraviť sa na zmierňovanie následkov sucha a na druhej strane minimalizovať nepriaznivé následky povodní všeobecne, pričom veľký význam budú mať najmä príválové povodne v horských a podhorských oblastiach. Najväčšiu pozornosť treba venovať vodným zdrojom, ich ochrane a efektívnemu využívaniu. Prispôsobenie sa zmene klímy v oblasti hospodárenia s vodou preto malo byť zamerané na realizáciu opatrení zabezpečujúcich lepšie riadenie odtoku v jednotlivých povodiach (Šiesta národná správa SR o zmene klímy, str. 103):

- Dobudovanie sústav vodných nádrží za účelom ochrany pred povodňami, zásobovania obyvateľstva pitnou vodou a zabezpečenia vody pre poľnohospodárstvo a priemysel.
- Dokončenie systémov ochrany pred povodňami v povodiach väčších riek, ako sú hrádze, suché poldre a ďalšie.
- Revitalizácia objektov na zadržiavanie vody a postupná realizácia hydromelioračných opatrení v lesoch a na poľnohospodárskej pôde s cieľom zvýšiť úroveň ochrany pred povodňami v najzraniteľnejších malých povodiach.

Podľa výsledkov odborných analýz bude na zvládnutie zmien hydrologického režimu v dôsledku zmeny klímy, predovšetkým na preklopenie období sucha, nevyhnutné akumulovať a aktívne ovládať približne 23 až 25 % objemu vody, ktorá od nás odteká. Z územia Slovenska odtečie v priemernom roku približne 12,8 km³ vody, pričom z tohto objemu dokážeme vo vodných nádržiach aktívne ovládať zhruba 14 %. Z toho vyplýva, že na zmenu klímy nie sme dostatočne pripravení a bez vybudovania ďalších vodných nádrží by sa postupne začali hromadiť problémy. Výstavba ďalších priehrad a vodných nádrží, spolu s ďalšími efektívnymi opatreniami v lesoch, na poľnohospodárskych pôdach a zastavaných územiach, je nevyhnutnou podmienkou na adaptáciu Slovenskej republiky na zmenu klímy a našou povinnosťou voči nasledujúcim generáciám.

Pre umiestnenie vodných nádrží sú rozhodujúce prírodné podmienky, pričom je nevyhnutné vhodne zosúladiť hydrologické podmienky (odtok z územia a vodnosť vodných tokov), geomorfológia, geologická stavba územia a tiež predpokladaný rozsah sprievodných a vyvolaných investícií. Na základe uznesení vlády SR č. 56/2001 a č. 430/2002 bol vypracovaný a vydaný materiál Generel ochrany a racionálneho využívania vôd, ktorý obsahuje prehľad výhľadových lokalít na výstavbu vodných nádrží. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že oproti predpokladom z minulosti sa ich počet znížil zo 70 na 43 a objem akumulovanej vody z 2,117 mld. m³ na 667 mil. m³, čo je iba 30 % pôvodne predpokladaného objemu. Po vybudovaní všetkých vodných nádrží uvedených v Genereli ochrany

a racionálneho využívania vôd budú na Slovensku vytvorené možnosti ovládať zhruba 20 % objemu vody, ktorá od nás odteká a to je o 400 až 600 mil. m³ vody menej, ako je podľa odborníkov potrebné na zodpovednú adaptáciu na klimatickú zmenu.

Odpoveď na otázku č. 10

Materiál „Stratégia protipovodňovej ochrany Slovenskej republiky“ vypracovali v Slovenskom vodohospodárskom podniku, š. p., Banská Štiavnica, kde je aj plné znenie materiálu, vrátane menovitého zoznamu opatrení. Tento materiál vyjadruje pohľad na potreby zabezpečovania ochrany pred povodňami v Slovenskej republike v budúcnosti.

Slovenská republika pracuje na implementácii Smernice Európskeho parlamentu a Rady 2007/60/ES o hodnotení a manažmente povodňových rizík, ktorá je do nášho právneho poriadku transponovaná zákonom č. 7/2010 Z. z. o ochrane pred povodňami v znení zákona č. 180/2013 Z. z. V priebehu implementácie uvedenej smernice:

1. Na celom území Slovenska prebehlo predbežné hodnotenie povodňového rizika s cieľom určiť oblasti, v ktorých existujú potenciálne významné povodňové riziká alebo možno predpokladať ich pravdepodobný výskyt. Predbežné hodnotenie povodňového rizika bolo dokončené v roku 2011 a jeho výsledkom je identifikácia 559 geografických oblastí pri vodných tokoch dĺžky 1 286,5 km, z toho je 378 geografických oblastí, v ktorých existuje potenciálne významné povodňové riziko a 181 geografických oblastí, v ktorých možno predpokladať jeho pravdepodobný výskyt.
2. Pre oblasti, v ktorých bola identifikovaná existencia významných povodňových rizík a oblasti, v ktorých možno predpokladať ich pravdepodobný výskyt boli v roku 2013 dokončené:
 - a) mapy povodňového ohrozenia, ktoré zobrazujú rozsah záplav územia povodňami s rôznymi dobami opakovania,
 - b) mapy povodňového rizika, ktoré znázorňujú pravdepodobné následky povodní zobrazených na mapách povodňového ohrozenia na obyvateľstvo, hospodárske aktivity, kultúrne dedičstvo a životné prostredie.
3. Pre oblasti, v ktorých boli identifikované existujúce alebo potenciálne povodňové riziká, na základe vyhodnotenia informácií získaných z predbežného hodnotenia povodňového rizika, máp povodňového ohrozenia a máp povodňového rizika sú stanovené vhodné ciele manažmentu povodňových rizík a do 22. 12. 2015 budú vypracované a schválené plány

manažmentu povodňového rizika, ktoré budú obsahovať konkrétne opatrenia na zníženie nepriaznivých dôsledkov povodní zoradené podľa poradia naliehavosti ich realizácie, a to tak, aby boli splnené požiadavky rámcovej smernice o vode.

Plány manažmentu povodňových rizík sa pripravujú koordinovane s prehodnotením a aktualizáciou plánov manažmentu povodí a v zmysle § 9 ods. 4 zákona č. 7/2010 Z. z. sa stanú súčasťou plánu manažmentu príslušného správneho územia povodia. Tieto dokumenty tiež budú v súlade so zákonom č. 24/2006 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov predložené ako strategické dokumenty na environmentálne posudzovanie.

Odpoveď na otázku č. 11

Vláda SR vymenovala Splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre verejnú správu, integrovaný manažment povodí a krajiny dňa 27. augusta 2010 uznesením č. 555 a týmto istým uznesením schválila aj jeho štatút. Podľa čl. 8 ods. 1 predmetného štatútu platnosť tohto dokumentu, funkcia splnomocnenca vlády SR a stály sekretariát zanikajú dňom vykonania nasledujúcich volieb do Národnej rady Slovenskej republiky. Predčasné voľby do Národnej rady Slovenskej republiky sa konali dňa 10. marca 2012 a prezident republiky vymenoval premiéra a jednotlivých členov novej vlády dňa 4. apríla 2012.

Vyššie uvedené skutočnosti nepochybne vyvracajú tvrdenie, že funkciu Splnomocnenca vlády Slovenskej republiky pre verejnú správu, integrovaný manažment povodí a krajiny zrušila súčasná vláda. Funkcia splnomocnenca zanikla na základe štatútu schváleného uznesením vlády SR č. 555/2010 už viac ako 3 týždne pred ustanovením tejto vlády Slovenskej republiky.

K materiálu „Stratégia protipovodňovej ochrany Slovenskej republiky“ je stanovisko už v odpovedi na predchádzajúcu otázku.